

12. RYHMÄN TOIMINTA JA RYHMIEN VÄLISET SUHTEET

RYHMÄN MÄÄRITTELY

- **Ryhmä** muodostuu, kun vähintään kaksi ihmistä tuntee ja ilmoittaa kuuluvansa yhteen
- Ryhmän toiminta rakentuu etenkin kahden keskeisen tekijän ympärille:
  1. ryhmän jäsenten välinen **vuorovaikutus**
  2. ryhmän yhteisesti jakama **perustehtävä**
- **Perustehtävä:** miksi ryhmä on alun perin muodostunut ja mitä tavoitteita se pyrkii täyttämään
  - esim. opiskeluryhmän perustehtävä on oppiminen
  - perustehtävä vaikuttaa siihen, millaista vuorovaikutus ryhmässä on

PRIMAARI- JA SEKUNDAARIRYHMÄ

- **Primaariryhmä:** suhteellisen kiinteä joukko ihmisiä, joille ryhmään kuulumisen on merkityksellistä
  - Tyypillistä välitön vuorovaikutus, yhteenkuuluvuuden tunne ja tiivis yhdessäolo
  - esim. perhe ja ystävät
- **Sekundaariryhmä:** väljempi verkosto ihmisiä, jotka ovat kokoontuneet yhteen suorittamaan jotakin valmiiksi asetettua tehtävää
  - toimintaa ohjaa selkeä tavoite, eivätkä jäsenet välttämättä tunne toisiaan kovin hyvin
  - esim. usein työ- tai opiskeluryhmät
- Ihmisen oma kokemus ryhmästä määrittelee sen, onko kyseessä enemmän primaari- vai sekundaariryhmä

ERILAISIA RYHMIÄ

Primaariryhmä	Sekundaariryhmä
<ul style="list-style-type: none"> - ryhmään kuuluminen on merkityksellistä - jäsenet tuntevat toisensa hyvin - esim. perhe	<ul style="list-style-type: none"> - ryhmän olemassaoloa määrittää tehtävä - jäsenet eivät välttämättä tunne toisiaan hyvin - esim. työ- tai opiskeluporukka
Jäsenryhmä	Viiteryhmä
<ul style="list-style-type: none"> - jäsenet ovat tietoisia toisistaan - jäsenyys on selkeä - esim. tanssiryhmä	<ul style="list-style-type: none"> - jäsenyys ei ole selkeästi rajattu - ryhmä, jonka arvoja omaksutaan - esim. vegaanit, muusikot
Organisoimaton ryhmä	Organisoitu ryhmä
<ul style="list-style-type: none"> - ryhmän jäsenillä ei ole ennalta määrättyä tehtävää - esim. kaveriporukka	<ul style="list-style-type: none"> - ryhmän jäsenillä on ennalta määriteltä tehtävä - esim. jalkapallojoukkue

RYHMÄDYNAMIIKKA

- **Ryhmädynamiikka:** ryhmän jäsenten jatkuvasti muotoutuva vuorovaikutus, joka rakentuu ryhmässä olevien yksilöiden välille
  - joukko ihmisiä pyrkii järjestäytymään ja löytämään ryhmälle ominaisen tavan toimia ja välittää viestejä
- Keskeisiä tekijöitä ovat koheesio, normi, rooli, status ja johtajuus

KOHEESIO JA NORMIT

- **Koheesio:** ryhmän kiinteyttä ja jäsenten halua pysyä ryhmässä
  - jäsenet haluavat kuulua ryhmään ja ovat todennäköisemmin sitoutuneita ryhmän tavoitteeseen
  - esim. ryhmähenki tai me-henki ovat rinnakkaisnimityksiä koheesiolle
- **Normi:** sääntö, ohje tai hyväksytty käyttäytymismalli
  - asettavat rajoja ryhmän jäsenten sopivalle ja sopimattomalle käyttäytymiselle
  - eksplisiittiset normit: kirjoitettuja tai ääneen lausuttuja sääntöjä
  - implisiittiset normit: ääneen sanomattomia tapoja

ROOLI, STATUS JA JOHTAJUUS

- **Rooli:** ryhmän odotuksia siitä, miten tietyssä asemassa olevan yksilön tulisi käyttäytyä
  - voivat olla vakiintuneita kaavoja ryhmän jäsenen käyttäytymisessä tai vaihdella tilanteesta toiseen
  - voivat olla virallisia tai epävirallisia
- **Status:** sosiaalisen järjestelmän mukainen arvoasema
  - vaikuttaa yksilön rooliin ryhmässä
  - korkein status on usein ryhmän johtajalla
- **Johtajuus:** rooli, joka rakentuu erityisesti kahdesta ulottuvuudesta eli tehtävän ja ihmisten johtamisesta
  - asiajohtaminen ja ihmisjohtaminen

TILANNETEKIJÄT

- **Tilannetekijät:** liittyvät ihmisen sosiaalisiin ympäristöihin sekä niissä tapahtuvaan sosiaaliseen vuorovaikutukseen
- **Konformisuus:** mukautumista ryhmäpaineelle
  - yksilö seuraa muita omaehtoisesti
  - konformisuutta ryhmässä lisää mm. tunne ryhmän tärkeydestä sekä ryhmän yhtenäisyys
- **Myöntyvyys:** yksilö taipuu toisen pyyntöihin eli suostutteluun
  - esim. ryhmässä yksilö suostuu toisten ryhmän jäsenten pyyntöihin
- **Tottelevaisuus:** käskyjen noudattamista
  - erityisen vaikuttavia ovat auktoriteetin eli valta-asemassa olevan henkilön käskyt

SOSIAALISEN IDENTITEETIN TEORIA

- **Sosiaalisen identiteetin teoria:** tarkastelee ryhmään kuulumisen vaikutusta
  - **yksilöön** eli sitä, kuinka ryhmäjäsensyys vaikuttaa yksilön identiteettiin
  - **ryhmiin** eli siihen, kuinka ryhmäjäsensyydet korostuvat ryhmien välisissä prosesseissa
- Ihmisellä on taipumus suosia sisäryhmään kuuluvia ihmisiä ja väheksyä ulkoryhmään kuuluvia ihmisiä
  - **sisäryhmä:** ihmisiä, jotka katsotaan kuuluvaksi omaan ryhmään
  - **ulkoryhmä:** ihmisiä, jotka koetaan olevan oman ryhmän ulkopuolella

ENNAKKOLUULOT JA SYRJINTÄ

- **Ennakkoluulo:** sisäryhmän jakamia kielteisiä tai jopa halventavia asenteita ulkoryhmää kohtaan
  - ennakkoluuloisten asenteiden kohteeseen liitetään sekä kielteisiä tunteita että stereotyyppioita
- **Syrjintä:** ihmistä kohdellaan vertailukelpoisessa tilanteessa huonommin kuin toisia yhden tai useamman henkilökohtaisen ominaisuutensa takia

RASISMI JA ETNOSENTRISMI

- **Rasismi:** oletetun ihmisryhmän arvottamista esim. etnisen alkuperän, ihonvärin, kansalaisuuden, kulttuurin, äidinkielen tai uskonnon perusteella alempiarvoiseksi kuin muut ihmisryhmät
  - yksi keskeisimpiä ennakkoluuloisuuteen perustuvia ryhmäilmiöitä
- **Etnosentrismi:** taipumusta pitää omaa kulttuurista ryhmää mittapuuna, jonka perusteella toisia ryhmiä arvioidaan
  - rasismia laajemmin kuvaava käsite
  - liittyy usein myös ajatukseen oman sisäryhmän kulttuurin ja tapojen paremmuudesta muihin verrattuna

RYHMÄAJATTELU JA DEINDIVIDUAATIO

- **Ryhmäajattelu:** ilmiö, jossa ryhmän yhtenäisyyden ja yksimielisyyden ylläpitämisestä tulee tärkeämpi tavoite kuin oikeiden päätösten tekemisestä tai vaihtoehtojen punnitsemisesta
  - syntyy etenkin sellaisissa olosuhteissa, joissa ryhmä on eristetty ja siihen kohdistuu vahva ulkoinen paine
  - voi johtaa esimerkiksi siihen, että ryhmä ottaa enemmän riskejä kuin mitä yksilöt ottaisivat
- **Deindividuaatio:** oman yksilöllisyyden menettämistä ryhmän tai väkijoukon vaikutuksesta
  - sosiaalinen tilanne tempaa mukaansa ja ihminen saattaa käyttäytyä itselleen poikkeuksellisella tavalla ryhmässä

YHTEENVETO RYHMÄAJATTELUSTA

Ryhmäajattelulle altistavia tekijöitä	Ryhmäajattelun piirteitä	Seuraus: puutteellinen päätöksenteko
<ul style="list-style-type: none"> - ryhmään kohdistuva ulkoinen paine - ryhmän eristäytyminen - ryhmän vahva koheesio - voimakas ja vahvan statuksen omaava johtaja - ryhmään kuulumisen tärkeys yksilölle - yksilön halu mukautua ryhmän normiin	<ul style="list-style-type: none"> - pyrkimys samanmielisyyteen - kokemus ryhmän kaikkivoipaisuudesta - stereotyyppinen näkemys ulkoryhmästä - illuusio yksimielisyydestä - eri mieltä olevien painostus - ryhmän jäsenten konformisuus, myöntövyys ja tottelevaisuus - yksilössä tapahtuva deindividuaatio	<ul style="list-style-type: none"> - vaihtoehtoja ei tarkastella riittävästi - ei tavoitella mitään selkeää tavoitetta - riskejä ei arvioida järjestelmällisesti - tietoa haetaan huonosti - päätöksentekoon liittyvää tietoa ei tarkastella objektiivisesti - varasuunnitelmia ei tehdä